

אב הרחמים הוא ירחם עם עמוסים ויזכור ברית איתנים.
ויציל נפשותינו מן השעות הרעות..

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת וירא תשפ"ד גיליון מס' 661

השאגה ברחוב קאסוטו

אדם מן השורה היה פולט אנחת-רווחה אחרי שהקב"ה מורה לו 'אל תשלח ירך'. אבן נגולה מעל הלב - הבן יישאר חי. אך אברהם, אבי ההשתוקקות, לא מוצא מנוחה...

... אל תשלח ירך אל הנער ואל תעש לו מאומה (בראשית כ"ב, י"ב) אל תשלח. לשחות. אמר לו: "אם כן לחנם באתי לכאן, אעשה בו חבלה ואוציא ממנו מעט דם..". אמר לו: "אל תעש לו מאומה, אל תעש בו מום"

עמדתי נפעם לנוכח הכתוב, ובטוחני שכמוני - גם אתם לא תיוותרו אדישים למולו:

הלא אדם מן השורה היה פולט אנחת-רווחה אחרי שהקב"ה מורה לו 'אל תשלח ירך'. אבן נגולה מעל הלב - הבן יישאר חי! איזו הקלה גדולה! חייו של יצחק, הבן האהוב, ניתנו לו במתנה!

אך אברהם אבינו, לא מוצא מנוחה. הוא מתחנן, הוא מבקש בכל-אופן איזו טיפת דם. איזו הקרבה - "אעשה בו חבלה ואוציא ממנו מעט דם". הוא כבר עקד את הבן, דאג לעצים וכל הנדרש. הכין ליבו ונפשו לצו הבורא, והוא לא רוצה שיהיה זה לשווא - - - איזו השתוקקות - - -

2. כאש הכבשן

"אברהם אוהבי", אבי ההשתוקקות.

אבינו אברהם, איננו שבע מן החיוב. תמיד כוסף ועורג הוא לאלוקיו.

"אהבה מקלקלת את השורה". הוא עושה מעבר. כשהוא מצטווה לעקוד את בנו, למרות שלא נצטווה - הוא משכים קום. הוא לא מסתפק במה שהוא מצווה בו.

האהבה מוציאה אותו מהמסגרת הצרה של ה'יראה'. ליבו בוער כאש הכבשן והוא כמה וכוסף לעוד. ליותר.

כשאינ אורחים - אתה תר אחריהם. כשאתה נדרש להסיג ירך מהנער - אתה מבקש לכלל-הפחות משהו.

זהו "אברהם אוהבי".

2. רב ברוך מרדכי - איננו!

את כל חייו הקדיש ראש ישיבת עטרת ישראל הגאון רבי ברוך-מרדכי אזרחי זצוק"ל (או רב ברוך מרדכי - בעגה ישיבתית) להחדרת והטמעת ה"שאיפה" בקרב יהודים. ובאוזני שמעתי שיחה כזו ברחוב קאסוטו הבית-וגנית. תמיד תבע-דרש לא להסתפק במועט, לשאוף להתעלות עוד ועוד. לרצות ולהשתוקק עוד ועוד..

"השאיפה" - כתב באחד משיחותיו (ספר 'ברכת מרדכי' - פרשת בלק) בהתייחסו לאברהם אבינו שהשכים קום לקיים רצון בוראו - "היא ה'רוצה לילך' העוצמתי ביותר! יש בה בשאיפה את ה'מוליכין אותו' הכביר והעוצמתי ביותר, למילוי כל משימה, ללא גבול וללא שיעור!"

הוא הלך לדרכו, אבל קולו הרועם, שאגת-הארי שלו, דומה שעוד מהדהדת ועוד תהדהד שנים ארוכות בקרב כל-כך הרבה יהודים שהאזינו לו ברוב-קשב.

הקול עדיין מבקש ללכת בדרכו של אברהם אבינו ולהשכים. לשאוף לעוד. ליותר.

קחו עימכם דברים.

הפנקסו של מהנך

דילמות הינוכיות אקטואליות

הגערה של הסבא

שביבי חינוך מאלפים ממשנתו של הארי החי, מרן ראש ישיבת "עטרת ישראל" זצוק"ל << זבריהם - הם זכרונם

הגאון האדיר רבי ברוך-מרדכי אורחי זצוק"ל

זקן מועצת גדולי-התורה

צריך וחובה לפעול על פי משנתו החינוכית של מרן הסבא מסלבודקה זיע"א, שבה העמיד את תלמידיו: לעודד את הבחורים למצות את יכולותיהם ואת כישרונותיהם ולחזק את הביטחון-העצמי לפעול על פי הכישרונות, על ידי עידוד ותמיכה ונתינת הרגשה של סיפוק ושמחה.

הבחור מקדם עצמו בשל הנאת ההצלחה

כאשר מגדלים בחור בכוחות הייחודיים של כל אחד ואחד, הבחור נהנה ומקדם את עצמו בהמשך בשל הנאת ההצלחה.

להכיר בכוחות הנער

צריך להגיע אל בחור מתוך הכרה בכוחותיו שהוא יהא זה שירגיש שהוא מפעיל את עצמו ומתעלה מכוח הקשר עם האברך.

לא לדעת במעלה שלו, זו לא ענווה, זו כפיות טובה. זהו כופר בטובתו של הקב"ה. זה צריך להיות המסר של העבודה שלכם.

(הוועידה הארצית השנתית - בני הישיבות, אדר ב' תשע"ו)

"הזוכר אתה מי תירץ?"

תלמודא

מושג תלמודי אחד

האוכל מצה בערב הפסח - כבא על ארוסתו בבית חמיו?!

בשבוע שעבר הבאנו מעל בימה זו את דברי הגמרא בתחילת פרק 'ערבי פסחים' (פסחים צט, ב) השואלת על דברי המשנה הפותחים את הפרק לפיהם אסור לאכול סעודה משעת המנחה ולמעלה בערבי פסחים, מדוע נקטה דבריה רק על פסחים בעוד הדין כבר נאמר לגבי שבתות וימים-טובים. מיישבת הגמרא: גם לפי דעת רבי יהודה המתיר לנהוג כן בערבי שבת, כאן הוא יודה לאסור משום חיוב אכילת מצה, ואכילת סעודה בערב החג לא מאפשרת אכילת מצה לתיאבון. עתה ניגע בה מזווית נוספת.

דנו הראשונים על מה נסוב איסור האכילה עליו למדנו במשנה, בעוד והשאלה כמו מזדעקת מאליה: הרי הירושלמי סבור כי 'כל האוכל מצה בערב הפסח - כבועל ארוסתו בבית חמיו!' אם כן באיזה אכילה המשנה עוסקת כשאסרה (וחמץ בלא בכל מקרה אסור באכילה לאחר שש שעות).

יש מן הראשונים (ראה תוספות ר"ד ואחרים; וכן מהר"ם חלאווה) שנקטו כי הבבלי חולק על כך ולדבריו אין איסור זה, כך שיייתכן והמשנה עוסקת במצה. יש שנקטו כי מדובר בכלל בפירות ומיני תרגימא שעליהם דיברה המשנה שאסור לאכלם.

ודומנו, כך נראה במושכל ראשון, שהראשונים לשיטתם הולכים לפי-זה בנימוק הדין המדובר. תוספות, למשל, שנקטו במשנה כי מדובר במצה עשירה שמותרת באכילה בערב הפסח, יכולים לסבור כי הסיבה לאיסור האכילה נובע מדין 'אכילה גסה לא שמה אכילה' (כך נקטו לקמן קז, ב) היינו שאכילה קץ בה אין לה שם "אכילה", וכל זה רלוונטי רק כשאוכל בערב החג מצה המשביעה, שאזי יכול לקוץ באכילת המצה בלילה.

אולם הראשונים האחרים הסבורים כי מדובר על אכילת פירות וכדומה, סביר להניח שלא יוכלו לנקוט בטעם זה, שכן האדם לא משביע עצמו במאוד אחרי אכילת פירות ברמה שאכילת המצה תיחשב ככזו ש"קץ בה", ולכן נקטו שהסיבה רק משום "הידור מצווה - שיאכל המצה לתיאבון" (ראה רש"י במשנה). והבן. (עוד בנושא זה, ראה: ספר 'ברכת מרדכי' - מסכת פסחים, סימן ל"ו).

אספר לכם עובדה שקיבלתי ממורי חמי מרן המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצוק"ל:

פעם היה מרן הסבא מסלבודקה זיע"א, צריך לחזק בחור שלא נהג כל-כך כשורה. קרא לו ופירט לפניו מעלותיו וכישרונותיו, באומרו: "הזוכר אתה מי תירץ קושיא עצומה שנשאלה באחד הימים בסגל חבורה ורק אחד ידע להשיב? אתה! ומי עזר לבחור פלוני שהיה זקוק לסיוע? אתה! אם כן, עם כאלה כישרונות ומעלות, אתה כפוי טובה!". כך חינך הסבא.

(עצרת חיזוק המונית בעיו"כ בביהמ"ד המרכזי "משכן שרגא" בשכונת רמות בירושלים)

הילד בודק אותנו

צריכים לדעת, הילד או התלמיד בודק אותנו תמיד. הוא מבקש לדעת ולבחון מה הוא הערך והיקר שאנו נותנים לכל דבר.

כפי שאנו מייקרים ומעריכים דבר מסוים, כך הוא יעריך וייקר את אותו דבר. זאת בהחלט אחריות כבדת משקל המוטלת עלינו ההורים והמחנכים.

לספר על גדולי ישראל

יש להעביר לילדים את גדולתם וחשיבותם של גדולי ישראל זצוק"ל. לספר להם ולייקר את מעלתם בעיניהם.

ישנם ספרים המתייחדים בכך שהצליחו להעביר בזעיר אנפין את מעשי גודלם ותקפם של רבותינו גדולי ישראל. דוגמא לכך נוכל לראות בספר של הרבנית ע"ה (אשת חבר להגאון הגדול שליט"א, בספרה אודות אביה הגדול מרן המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצוק"ל), שעמלה והתייגעה ממושכות כדי לתאר את הבית הגדול בו גדלה והתחנכה.

אך יחד עם זאת אי-אפשר ואסור לעצור בעבר. עלינו מוטלת חובה להמשיך לפרוח. להוסיף עוד כהנה וכהנה ברוחניות, להיות כלי קיבול בהמשך הדורות הבאים (כלל הציטוטים דלעיל מתוך הספר המופלא 'סברי מרנן' מאת הרב יחיאל סבר - חינוך).

גדודים של מפקדים וקצינים דוהרים לכיוון המוצב כשבקשר של מד"א מדווח על אירוע שנפגעו בו לפחות שישה חיילים. "כנראה הם איקסים", הוא אומר בעגה רפואית.

חברי העמדה של מד"א ממשיכים להתפלל, נדמה שהמילים "וכל הקמים עליי לרעה - מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם", קיבלו משמעות נוספת, כאילו תוכן נוצק להם מחדש.

לאחר כמה דקות מתקשרת נ., אמא של אחד החיילים, משפחה מסורתית מראש-העין, והיא סחה לפי תומה לבנה שאבא הלך ל'אזכרה' ונשאר לערבית. "אנו בדרך-כלל לא מתפללים, זה בשביל ירון. שה' ישמור עליו", הפטיר אבא.

"דווקא הלילה התפללתי ערבית, אמא", תיקן הבן.

"ואת לא יודעת", הוא הוסיף בצווחת-התרגשות לתוך האפרכסת, "כמה ה'ערבית' שלי ושל אבא - שמרו עליי!"

לילה של שני, לילה קר, ואינספור סירנות מפרות את השלווה הלילית.

(על-פי גיליון בית המדרש 'פרי מגדים' בצפת)

והסר מעלינו מכת אויב...

... לאחר כמה דקות מתקשרת נ., אמא של אחד החיילים, משפחה מסורתית מראש-העין, והיא סחה לפי תומה לבנה שאבא הלך ל'אזכרה' ונשאר לערבית. "אנו בדרך-כלל לא מתפללים, זה בשביל ירון. שה' ישמור עליו"

דוד (שם בדוי) מתנדב במד"א, מוצב בימים אלו על גדר-הגבול, סמוך ליישוב אביבים, בגיבוי של מספר מתנדבים נוספים.

בליל שני שעבר, לילה קר, חושך סמיך - ורק יללות תנים מנסרות את הדממה, יושבים ארבעה מתנדבים ומזמזמים חרישית שירי נשמה על גדר הגבול. בימים כתיקונם הם יושבים שם ללא קריאה או אירועים חריגים, אולם כידוע אנו לא מצויים ב'ימים כתיקונם'.

יושב לו מיודענו דוד ונוצר שקיבל על-עצמו בערב יום-כיפור לא לפספס מניין לתפילת ערבית, ויהי-מה. הוא מחליט לפנות למוצב הסמוך ולחפש עוד שישה חיילים להשלים לו לעשרה.

הוא פונה לחיילים, ובדרך נס, ולאחר שכנועים, הם נעתרים לבקשה, עוזבים את העמדה וצועדים מעדנות לעבר העמדה של מד"א. "רק זריז", הם מפצירים באיש-שיחם, "אנחנו חייבין לחזור למוצב תיק-תק".

תפילת ערבית מתנהלת כסדרה, ובאמרו "והסר מעלינו מכת אויב, חרב... רעה..", כדור-אש דוהר לקראתם, ולפני שבכלל קלטו משהו, בום מפלצתי החריש את אוזניהם.

אכן, הטיל ריסק את המוצב עד עפר - -

חודשים אחדים חלפו מאז.

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מודפסת

בכמות מוגבלת מאוד ברחבי

הארץ. ניתן לקבל את הגיליון

ללא תמורה - בשליחת דוא"ל

לכתובת:

abyisrael@gmail.com

מלווה הלכה

אקטואליה מזווית יהודית

מתנדבי זק"א בקמפוס בארי

ביטחון נהרג בקרבות ובזכות התושייה ובחסדי שמיים עצומים, בני המשפחה כמו גם הנער לבית זוהר, קיבלו את חייהם במתנה.

למרבה הצער והכאב, גם הוריו של זוהר ושני אחיותיו נהרגו

במתקפה האכזרית, ובכך למעשה הוא נותר בן המשפחה היחיד. בדרך לא דרך הוא שרד, ורק כאן הסיפור מגיע למתנדבי זק"א. היה זה כאשר מפקד היחידות המיוחדות בארגון חיים אוטמזגין קיבל שיחת טלפון מאישה שהציגה את עצמה כאחות של יניב זוהר שנרצח כאמור יחד עם רעייתו ושני ילדיהן.

האחות ביקשה בדמעות ואמרה כי בנם של הקדושים לבית זוהר, אריאל, ששרד את התופת יחוגג בעוד שבועיים ימים את הבר מצווה והוא מבקש ומתחנן ממתנדבי זק"א שיכנסו לזירת הדם ויביאו את התפילין בכדי להניחן ביום הבר מצווה. האחות סיפרה כי התפילין האלה בעלות ערך משפחתי רב שכן הן נרכשו על ידי הסב שהעבירן לאב שנרצח שהוא תכנן להביא אותן לבנו שחוגג בר מצווה בעוד כשבועיים.

מפקד היחידות המיוחדות בזק"א לא חשב פעמיים. בזכות קשרים עם גורמי ביטחון הוא לקח עמו צוות של ארבעה מתנדבים ויחד הם נכנסו לבית שהיה מוכתם בדם ובמראות קשים מנשוא. כשהם בשיחת טלפון עם האחות היא כיוונה אותם בדיוק למקום בו מונחות התפילין כאשר הם אף טורחים להביא עוד מספר מזכרות לנער שלנצח לא יראה יותר את הוריו.

יהודי נשאר יהודי (ב')

עוד צרור עדויות מתוך התופת: הנקודה היהודית שבערה בתוך האש ותמרות-העשן של שמחת-תורה תשפ"ד

1. הנדיב והרב

שמעתי סיפור על יהודי שהחליט לפני מספר ימים לתרום שלוש מאות מנות אוכל לגדוד בגבול עזה. הוא פנה למפקד וזה הפנה אותו לרב שיפקח על נושא הכשרות.

אותו נדיב, שאינו שומר-מצוות לעת-עתה, העיד כי פגש בחייו רב פעמיים בלבד, אך עתה פנה לרב שגר סמוך לביתו וביקש ממנו שיכשיר את כל המטבח שלו ויפקח כי המוצרים שרוכש הינם מוצרים למהדרין, כדי שלא יהיה מצב שאחד אפילו לא יוכל לטעום מהאוכל.

אותו רב חיבק את התורם בחום ואמר לו: "אני מתרגש לא רק מתרומת המזון הנכבדה; אלא בעיקר בגלל העובדה שעכשיו אתה מגלה מי אנחנו באמת!" (המשפיע החסידי הנודע רבי יוסף-יצחק גייקובסון שליט"א - גיליון 'כי קרוב', פרשת לך-לך תשפ"ד)

2. הקוד היהודי

בני חסון, תושב כיסופים שניצל מהטבח, שחזר: "כשעשיתי שיפוץ, יצא שהאיש של הדלתות טעה והתקין דלתות משוריינות - בדיעבד זה מה שהציל אותנו.

חסון המשיך וסיפר: "כשבאו לחלץ אותנו, לא הייתי בטוח שזה חיילים אז צעקתי 'שמע ישראל' והם ענו 'ה' אלוקינו ה' אחד'. ידעתי שזה 'משלנו', ופתחתי את הדלת..."

2. תפילין ניצולות-שואה

בשבוע שעבר הבאנו כאן את סיפורן של התפילין שניצלו מהשואה ונותרו בבית החרב באחד מקיבוצי-העוטף. עתה נביא את הסיפור המלא כפי שהגיע לידנו.

הכל החל ביישוב נחל-עוז כאשר הנער אריאל זוהר יצא מביתו ביום השבת בשעה 07:00 בבוקר.

בעודו נמצא בסמוך ליישוב - הוא שמע קולות יריות וניסה לחזור לביתו שהיה הבית הראשון בקו היישוב. הקולות שהוא שמע הבהירו לו שזו סכנה ולכן הוא מיהר לעבר ביתו של קצין הבטחון ביישוב אשר הסתיר אותו בחדר הממ"ד יחד עם בני משפחתו. שעות לאחר מכן אותו קצין

חדש!

אנחנו ישראל פרוידמן

בוודאו גם 20 שנים

השני בסדרה!

סיפור השנה אישיים ומסתיעים בסדרות החיים

כלל הסיפורים - אמתיים ואותנטיים!

לפרטים ולרכישה, המו"ל: מכון "בלבבי": פלא: 0504116867

דוא"ל: abyisrael@gmail.com (לא ניתן להשיג בחנויות)

במכון ניתן להשיג גם את הסדרה החינוכית המבוקשת: 'דָרְכּוּ'.